

Stora rovdjur i Hallands län

- En sammanställning fram till 2013

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Stora rovdjur i Hallands län

- En sammanställning fram till 2013

Meddelande 2013:11 från Länsstyrelsen i Halland

ISSN: 1101 -1084

ISRN: LSTY – N – M - - 2013/11 - - SE

Text och bild: Magnus Nystrand

Informationen i rapporten om rovdjursobservationer och lodjursföryngringar samt angrepp på tamdjur är registrerade av länsstyrelsen och hämtat från databaserna **Rovdjursforum** och **Rovbase**.

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Lodjur.....	4
Kungsörn.....	6
Varg	6
Björn	8
Angrepp på tamdjur	9
Intervju med fältpersonalen.....	11
Mer om rovdjur	15

Bilagor

Bilaga 1. Täthetskarta baserad på antal lodjursobservationer per km² i Hallands län mellan 2002 och 2013.

Bilaga 2. Täthetskarta baserad på antal lodjursföryngringar per km² i Hallands län mellan 1999 och 2013.

Bilaga 3. Karta över vargobservationer i Hallands län mellan 2004 och 2013.

Bilaga 4. Tabell som visar angrepp på tamdjur utförda av fredade rovdjur årligen mellan 2003 och 2013.

Inledning

Riksdagen antog i mars 2001 regeringens proposition "Sammanhållen rovdjurspolitik" (Prop. 2000/01:57). Länsstyrelserna fick (2002) därmed ett regionalt ansvar för förvaltning av de stora rovdjuren järv, björn, varg, lodjur och kungsörn. Detta ansvar innebar inventering av stammarna, ta fram förvaltningsplaner, besiktiga tamdjur som misstänktes ha angripits av rovdjur, information till allmänheten, informera om förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp på tamdjur samt att förebygga jaktbrott.

I oktober 2009 antogs en ny proposition av riksdagen vid namn "En ny rovdjursförvaltning" (Prop. 2008/09:210). Genom denna proposition fick länsstyrelserna ett utökat ansvar vilket innebar att de kunde ta beslut om skydds- och licensjakt i de län där det fanns reproducerande stammar och där miniminivåerna för respektive rovdjursart var uppfyllda. Sverige delades även in i tre rovdjursförvaltningsområden; det Norra, Mellersta och Södra, inom vilka länsstyrelserna skulle samverka genom samverkansgrupper. Det beslutades också att det skulle bildas en viltförvaltningsdelegation knuten till varje länsstyrelse som kunde ta beslut om övergripande förvaltningsfrågor. Delegationen skulle koordineras av länsstyrelsen och ledas av landshövdingen samt vara sammansatt av representanter från flera olika samhällsintressen.

Rovdjursförekomsten i Halland utgörs under senare år av lodjur och kungsörn samt tillfällig förekomst av varg. Vid ett fåtal gånger har även björn och järv observerats i länet men den senare har dock inte kunnat bekräftas.

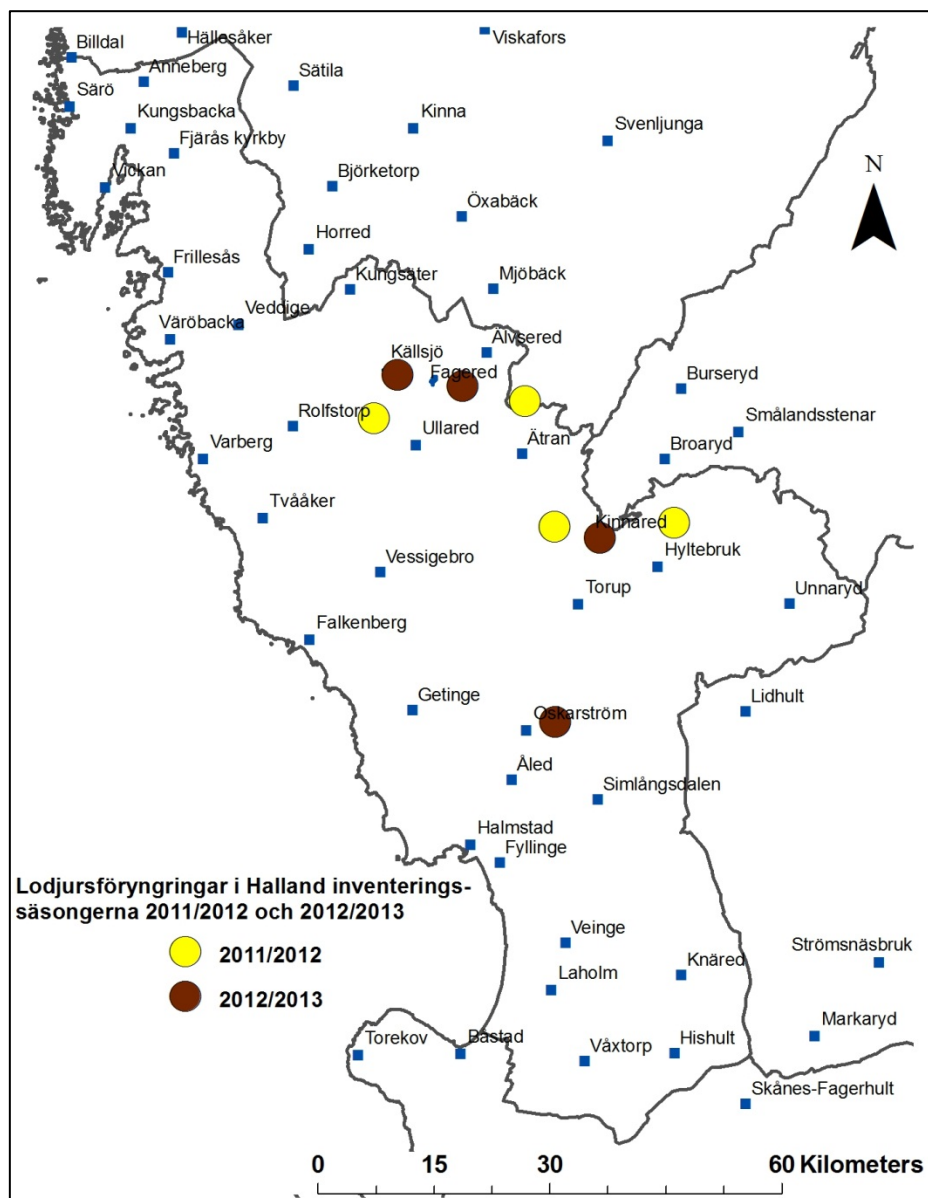
Lodjur

Lodjur är det rovdjur som har en *etablerad* stam i Halland och förekommer över större delen av länet. Föryngringarna dvs. honor med ungar, har dock varit koncentrerade i ett område från Hyltebruk upp till Källsjö och intill gränsen mot Jönköpings och Västra Götalands län (se figur 1 och Bilaga 2).

Redan 1997 fanns indikationer om att lodjur var etablerade och förökade sig kring Mjöbäck i Västra Götalands län nära gränsen till Halland samt 1998/99 i området kring Kinnared intill gränsen mot Jönköpings län. Den första dokumenterade föryngringen som Halland berördes av, konstaterades vintern 1999/2000 utanför Mjöbäck. Fram till 2002/2003 kunde man årligen konstatera att lodjuren fick ungar i samma område. År 2001 kunde man även konstatera att det skett en föryngring i Kinnared på gränsen till Jönköpings län. Från vintern 2003/2004 har man sedan haft lodjursföryngringar i Halland varje år fram till dags dato och det har då varierat mellan en och fyra föryngringar. Fyra föryngringar innebär ca 20-25 lodjur i länet.

År 2011 beslutade viltförvaltningsdelegationen att miniminivån för lodjuren i länet ska vara 7 föryngringar. Om hemområdet delas med ett annat län ska en sådan föryngring räknas som

0,5 för berörda län. När detta mål är nått kan Naturvårdsverket delegera beslut om licensjakt till länet. Innan minimimålet är nått får Naturvårdsverket delegera rätten att besluta om skyddsjakt till länsstyrelserna, och förutsättningen är då att det förekommit föringring i länet under de senaste tre åren. Denna rätt finns i det södra rovdjursförvaltningsområdet för länsstyrelserna i Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Jönköpings, Blekinge och Hallands län. Årligen beslutar Naturvårdsverket hur många djur som totalt får fällas på delegationsbeslut. De senaste två åren får sammanlagt 5 lodjur fällas inom det södra rovdjursförvaltningsområdet.

Figur 1. Lodjursföringringar i Hallands län inventeringssäsongerna 2011/2012 och 2012/2013. Familjegrupper som konstaterades 2011/2012 illustreras med gula punkter och de som konstaterades 2012/2013 illustreras med bruna punkter.

Inventeringssäsongen 2010/2011 konstaterades 274 säkra föryngringar av lodjur i Sverige och populationsstorleken uppskattades till mellan 1400-1900 djur. Säsongen 2011/2012 konstaterades 243 säkra föryngringar i Sverige men någon ny populationsuppskattning gjordes inte. Det nationella minimimålet för lodjur är satt till 250 föryngringar och ner till detta mål ska antalet föryngringar kunna variera.

Kungsörn

Häckande kungsörn förekommer i Halland och har så gjort sedan 2001. År 2004 fanns tre etablerade kungsörnsrevir och antalet häckningar har varierat mellan 1-3 per år. Antalet lyckade häckningar, dvs. där ungarna/ungen överlevt, har varierat mellan 1-2 de åren kungsörn har häckat i länet. Sedan 2004 har man kunnat konstatera lyckade häckningar i Halland åren 04, 07, 08 och 11 medan man både 09 och 10 konstaterade 2 misslyckade häckningar och 05, 06 och 12 hade man inga häckningar alls. Länsstyrelsen har inget uppdrag om att besluta om miniminivå för kungsörn, dock har man i förvaltningsplanen för rovdjur i Halland slagit fast att målet för kungsörnsens utbredning ska vara i hela länet där naturliga förutsättningar finns.

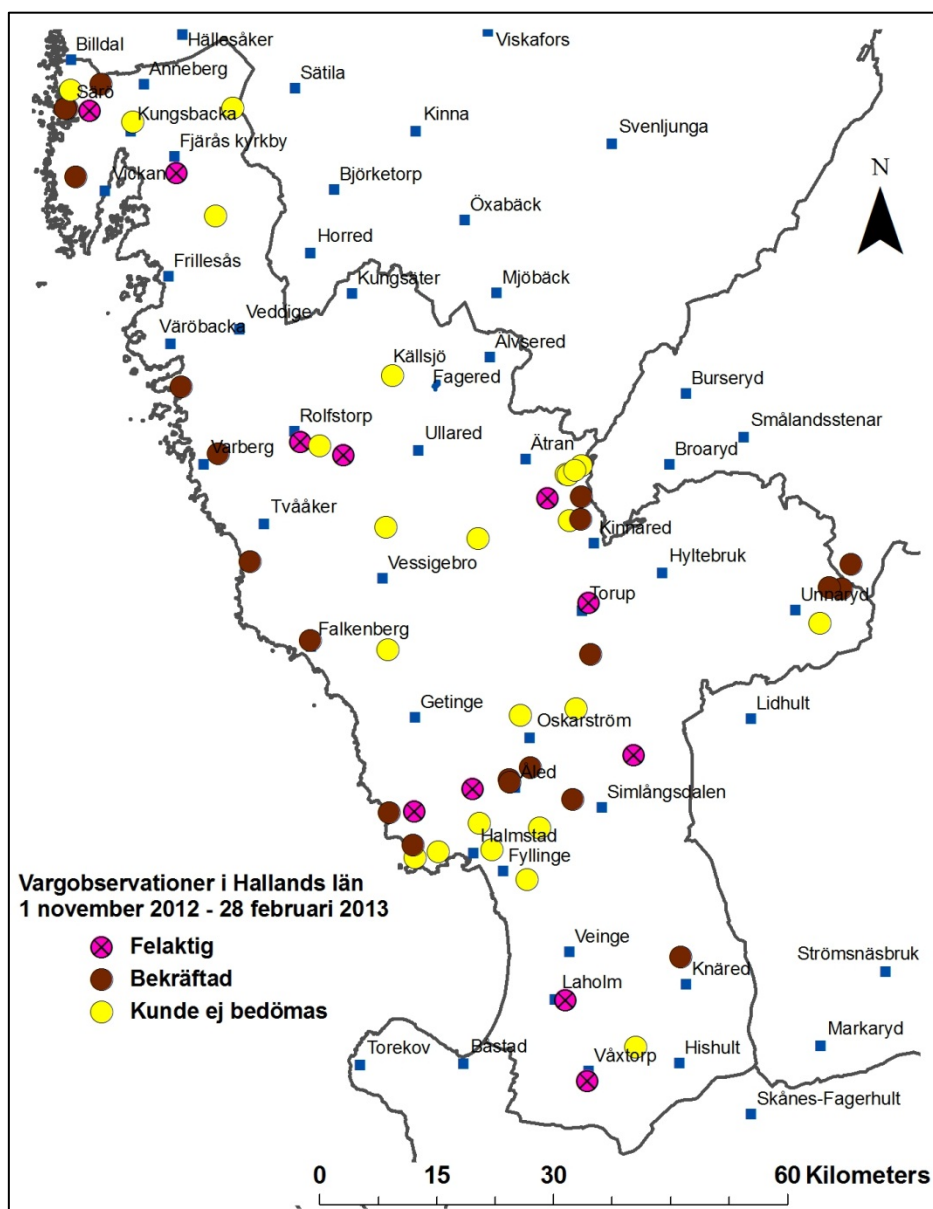
Varg

Under det senaste decenniet har vid flera tillfällen enstaka vargindivider vandrat genom Halland (se bilaga 3) och de senaste åren har antalet observationer av varg i länet ökat. Dessa vargar har förmodligen varit unga individer som gett sig ut på långvandring och letat efter ett eget revir eller en partner att bilda par med.

Från och med 2003 har varg kunnat konstateras årligen i Halland, med undantag för 2010. Det har till största del varit vargar som rört sig snabbt genom länet för att sedan gå vidare. De senaste åren har vandringsvargar i sin framfart hamnat på västra sidan om motorvägen E6 vilket har medfört att de oundvikligen passerat genom städerna längs med kusten och observerats av många människor.

På våren 2011 rörde sig en ung hane genom Mellbystrand och Halmstad innan han kom under E6:an och sedan tog sig vidare österut. I december 2012 simmade en varg över Nissan vid Sennan och tog sig sedan vidare upp till centrala Falkenberg där den vände söderut och sprang genom Steninge och Haverdal innan den Hamnade i Frösakull och Tylösand (se figur 2). Den sista observationen av den vargen gjordes troligen i Hishult i södra delen av länet. Senare DNA- analys av den vargens spillning visade att det var en hane som föddes i Rialareviret norr om Stockholm 2011. Denna varg blev senare påkörd av ett tåg i centrala Skåne och avled. I januari 2013 observerades återigen en varg i centrala Falkenberg och den vargen rörde sig sedan genom Varberg och fortsatte längs kusten upp till centrala Göteborg där den gjorde två vändor samt sågs på Särö innan den tog sig vidare österut, förbi E6:an och ut i mer skogsbeklädda marker.

På flera håll i södra Sverige och bl.a. i Halland den senaste vintern 2012/2013 har länsstyrelserna haft misstanke om att vargar i olika områden har varit stationära. Något vargrevir med en eller två stationära vargar i södra Sverige har dock inte säkert kunnat konstateras under vintern 2012/2013 även om där funnits indikationer.

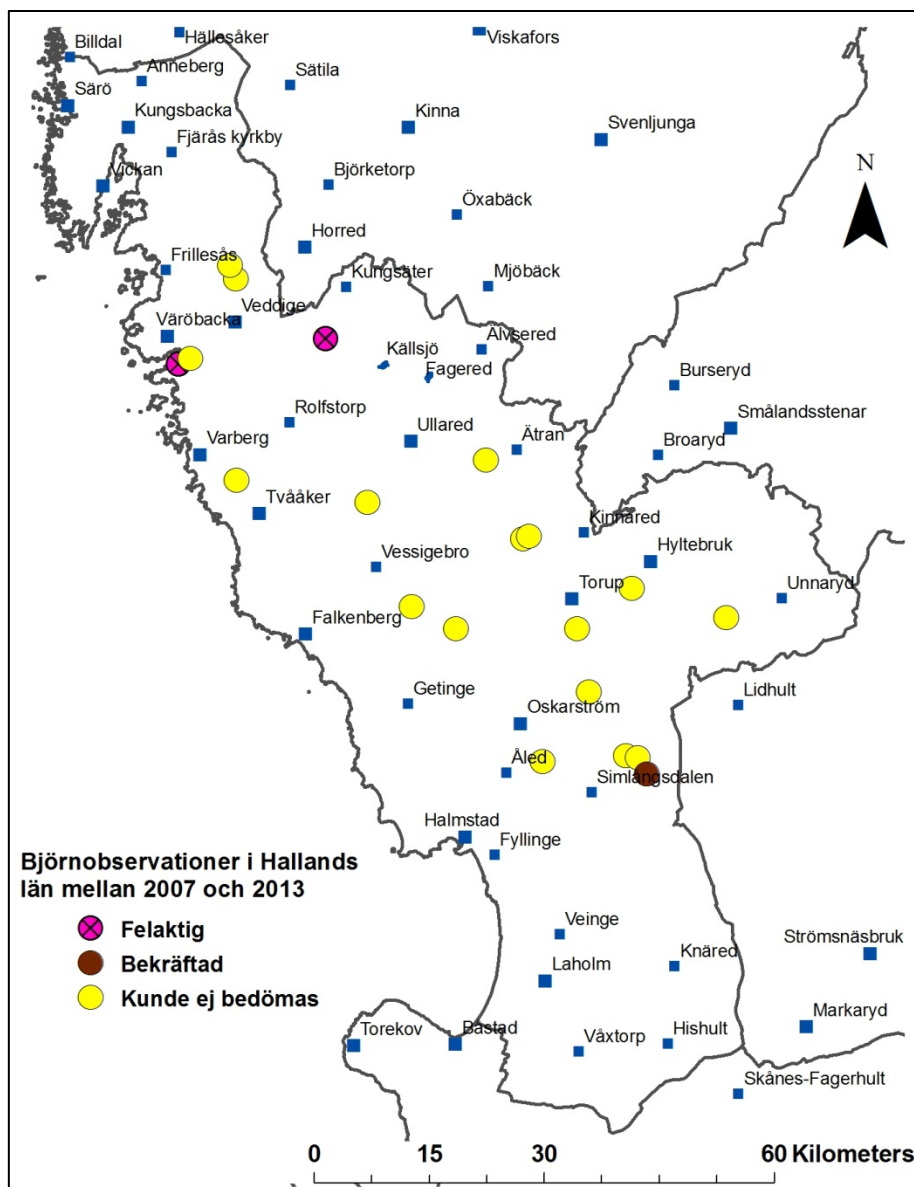

Figur 2. Vargobservationer i Hallands län vintern 2012/2013. Observationernas status utgörs av de olika färgerna och typerna av punkter. Bekräftad observation innebär att länsstyrelsens personal kvalitetssäkrat observationen som varg, felaktig observation innebär att länsstyrelsens personal konstaterat att det är en annan art än varg som observerats och observationer som ej kunde bedömas innebär att det inte gick att göra en bedömning pga. rådande omständigheter t.ex. dåliga snöförhållanden.

Det nationella etappmålet för varg sattes 2001 till 20 årliga föryngringar vilket uppnåddes 2008. Ett nytt nationellt etappmål eller minimimål för varg är under utredning vilket innebär att något regionalt mål för varg inte är beslutat varken i rovdjursförvaltningsområdena eller i de tillhörande länen. Under inventeringen vintern 2011/2012 konstaterades 28 vargföryngringar i Skandinavien vilket efter beräkning ger en vargstam på mellan 260-330 individer. Av dessa vargar finns 200-270 i Sverige, 30 i Norge och 30 i gränsområdena mellan Sverige och Norge.

Björn

Sedan 2007 har ett tjugotal syn- och spårobservationer av björn gjorts i Halland (se figur 3), varav länsstyrelsens spårare kunnat bekräfta att de observerade spåren verkligen kom från björn vid *ett* av dessa tillfällen. Björn observeras framförallt under sommarhalvåret vilket gör det svårt att hitta några spår efter dem. Förutom observationer av björn har man efter ett fåtal angrepp på tamdjur kunnat konstatera att björn varit den skadegörande arten (se figur 4 och bilaga 4). Sommaren 1999 vandrade en hanbjörn ner till södra Sverige via Uppsala, Stockholm och Kalmar län innan han gick i ide i Jönköpings län. Nästkommande vår hamnade han tillslut i Halland med omgivande län där han angrep och dödade en stor mängd får. Den björnen avlivades genom skyddsjakt då den vid upprepade tillfällen angrep tamdjur. En annan björn uppehöll sig i Halland och övervintrade två vintrar i länet i slutet på 2000- talet, annars har de björnar som observerats i södra Sverige varit långvandrande individer och det finns inte några tecken på fast förekomst av björn i Halland idag.

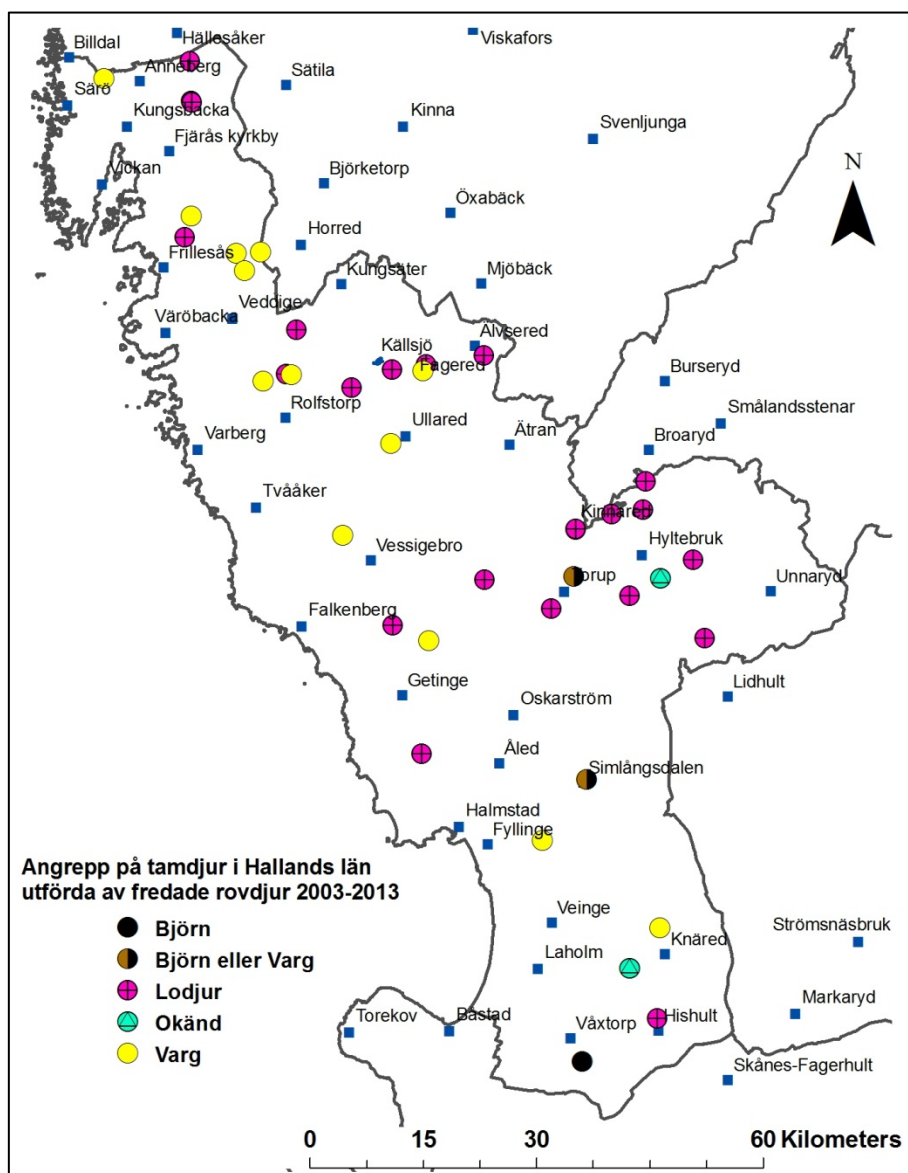
Figur 3. Björnobservationer i Hallands län mellan 2007 och 2013. Observationernas olika status illustreras av de olika färgerna på och olika typerna av punkter. Bekräftad observation innebär att länsstyrelsens personal kvalitetssäkrat observationen som björn, felaktig observation innebär att länsstyrelsens personal konstaterat att det är en annan art än björn som observerats och observationer som ej kunde bedömas innebär att det inte gick att göra en bedömning pga. rådande omständigheter t.ex. ingen snö.

Angrepp på tamdjur

Samtliga rovdjursarter kan angripa och döda tamdjur och så även i Halland (se figur 4 och bilaga 4). Kan länsstyrelsens besiktningsmän konstatera att det är ett av de stora rovdjuren som dödat tamdjuren kan djurägaren ansöka om ersättning från länsstyrelsen.

Det har årligen skett angrepp på tamdjur där man kunnat konstatera att ett fredat rovdjur dödat eller skadat djuren. Framförallt är det får som angripits men det har även förekommit angrepp på nötdjur. De rovdjur som har utfört de flesta angreppen i Halland är lodjur och därefter varg. Det finns möjlighet för tamdjursägare att ansöka om bidrag hos länsstyrelsen

för att förebygga angrepp. En åtgärd kan vara att sätta upp rovdjursavvisande stängsel för att skydda sina djur. Dessa stängsel har visat sig vara mycket effektiva mot varg, medan lodjur har varit svårare att stängsla ute. Angrepp från lodjur på tamdjur är dock inte vanligt förekommande i förhållande till antalet lodjur, och antalet djur som dödas är ofta relativt litet. Vargen angriper ofta fler djur under ett angrepp samtidigt som vargangrepp på tamdjur sker oftare i förhållande till antalet vargar.

Figur 4. Angrepp på tamdjur utförda av fredade rovdjur i Hallands län. De olika typerna av och färgerna på punkterna visar vilken art som utfört angreppet. Kategorin "Okänd" innebär att det är konstaterat att ett fredat rovdjur utfört angreppet men man har inte kunnat fastställa vilken art. Kategorin "Björn eller varg" innebär att man gjort bedömningen att det är lika stor sannolikhet att varg har utfört angreppet som att björn har gjort det.

Intervju med fältpersonalen

Länsstyrelsens rovdjursinventeringar sammanställdes nationellt fr.o.m. 2003 och alla observationer av rovdjur registrerades i databasen Rovdjursforum. Arbetet med rovdjuren började dock redan innan 2003. Ansvar för att inventera rovdjur och sköta den regionala förvaltningen av de stora rovdjuren fick länsstyrelsen år 2002 och ytterligare några år tillbaka började rovdjuren visa sig i skogarna runt om och i Halland. Flera av rovdjursspårarna och besiktningsmännen i Halland var med från början när rovdjuren vann mark i länet.

Lars Svensson som är rovdjursspårare och har sitt sommarställe i Kinnaredsområdet berättar att innan rovdjuren kom hit, var dessa djur inget man tänkte på. Under 60-, 70- och 80- talet hörde han dock via hörsägen att flera hade sett lodjur eller spår efter dem i Halland med omnejd. I ett nummer av Hallands natur från 1973 finns ett avsnitt vid namn "Gränsland" författat av länsjägmästare Bele Bergström som ägde gården Damsilt i Kinnaredstrakten från 1947. Denna skrift gav Bergström till Lars far som var hans jaktkompis. Han skriver om sina iakttagelser mellan 1947 och 1973 att: "Av mårddjuren finns, förutom de tre här förut nämnda, vesslorna och av kattdjuren, dels den s.k. tamkatten, som tyvärr ofta tillika är den vandrande vilda samt hans större släkting, som räknas till de fyra stora, men som aldrig givit sig ro att stanna i markerna utan vandrat vidare. Två vintrar av tjugosex har jag nämligen sett lodjurets spår, den ena gången så nära mitt hus som femtio meter." Lars menar på att således kan man misstänka att en spillra av lodjuren alltid funnits i södra Sverige och Halland, men det kan även ha varit långvandrande individer.

I Kinnared kunde man redan vintern 98/99 konstatera att där fanns en lodjursfamilj i området då man tog foto på två lodjursungar. Vintern 2000/2001 kunde man sedan konstatera och dokumentera den första föryngringen av lodjur som registrerades hos länsstyrelsen. Sedan dess berättar Lars att det funnits lodjursföryngring i området årligen fram till idag och han beskriver området som en lämplig livsmiljö för lodjur då det är bergigt och kuperat. Han säger att vi har lärt oss mycket om lodjuren tack vare duktiga informatörer och mycket spårning. Lars upplever att allmänheten inte sett lodjursförekomsten som något negativt utan de är ofta intresserade och tycker att det är spännande.

Jämför man lodjur och varg är de som natt och dag upplever Lars. Vargen gör människor oroliga på ett helt annat sätt än lodjuret och när det rör sig varg i länet är det många som hör av sig med frågor och synpunkter. När vargen angriper tamdjur, hund eller katt blir naturligtvis människor mycket upprörda och ledsna och det är något man måste ha förståelse för menar han.

Rovdjursspåraren och besiktningsmannen Tommy Berglund berättar om hur det hela började med lodjuren i Mjöbäck i Västra Götalands län redan vintern 1997/1998 då fortlöpande rapporter om en lodjursfamilj nådde hans öron. Efter detta hade man lodjursföryngring i området årligen och vintern 1999/2000 dokumenterades i samma område den första lodjursföryngringen sedan man började inventera arten Söder om renskötselområdet 1993. Tommy berättar att till en början tyckte allmänheten att dessa djur

var något ovanligt och exotiskt och de rapporterade gärna in när de hittade lodjursspår. Med tiden märkte man dock att lodjuren gick hårt åt rådjuren och tonläget förändrades åt det mer negativa hållet.

När varg eller vargar rört sig i Halland har det alltid blivit stor medial och allmän uppståndelse. Vargar har vandrat genom länet under 80- och 90 talet och nästan årligen under 2000- talet. Det började redan 1984 med den så kallade skånevargen som tillslut sköts mellan Gunnarp och Kalv inte långt från där Tommy själv bor.

Ett av Tommys mest spektakulära minnen är när Halland fick besök av Granfjällsbjörnen "Granis". Denna hanbjörn föddes i Dalarna 1995 och märktes något år senare med radiosändare. Han utvandrade senare och tappade sin sändare i Uppland innan han simmade ut i skärgården, tillbaka till fastlandet och tog sig sedan längst ostkusten ner till Jönköpings län där han gick i ide hösten 1999. Två rådjursjägare var i januari 2000 ute med sin jakthund som då skrämde upp Granis ur sitt ide bakom en rotvälta. Tommy menar på att jägarna måste fått sitt livs chock. Senare i april/maj började björnen angripa får i Halland med omgivande län innan han sköts under skydds jakt i Stora mosse utanför Värnamo i slutet på augusti.

Spåraren Lennart Andersson började arbeta för länsstyrelsen för fyra år sedan. Innan han började följde han ofta med den erfarne spåraren Alf Dahlberg ut och spårade vilket ledde till att Lennart själv blev spårare efter några år.

Kring år 2000 började Lennart märka av lodjuren kring sitt hem i trakterna runt Kärnebygd nordväst om Ätran. Misstankarna kom smygande och flera iakttagelser gjorde att man kunde ana att lodjur kommit in i området. Bland annat när Lennart jagade rådjur och släppte taxen hände det ofta att den inte fick upp något rådjur. Rådjuren hade försvunnit från området en period för att sedan komma tillbaka. Dessutom började de lägga sig ute på gårderna där de givetvis hade bättre överblick och de började också söka sig närmare gårdar. Allt detta var tydliga tecken på att rådjuren anpassade sig för att komma undan lodjuren.

Vid lodjurens ankomst var jägarna inte speciellt positiva och de var oroliga att lodjuren skulle förstöra jakten för dem. Innan lodjuren kom kunde man ta ut ca 120-130 rådjur på 4500 ha under en säsong men idag kan man knappt skjuta tio. Tillsammans med en stark rävtam har lodjuren haft en stor påverkan på rådjursstammen menar Lennart. Han säger dock att de senaste 6-7 åren har han inte märkt av att lodjuren har ökat i områdena kring hans egen hemvist. En möjlig teori är att alla potentiella revir i området är upptagna och att det inte finns plats för fler lodjur.

När det gäller allmänhetens vilja att rapportera in observationer är det väldigt olika. Det finns en hel del väldigt duktiga informatörer som alltid hör av sig medan vissa inte tycker det är någon mening med det. Inom vissa kretsar finns personer som påverkar sin omgivning till stor del och inga rapporter kommer då in. Lennart berättar dock att de som sett lodjur i det

vilda ofta är överväldigade och berättar med stor inlevelse vad de sett och hur stort djuret var osv. Han menar på att det är en stor upplevelse för dem som får se ett lodjur oavsett om man tycker illa om dem eller inte.

Han berättar också att ju mer man spårar lodjur ju mer märker man vilken kompetent varelse det är man har att göra med. De kan smyga obemärkta genom gårdar och när de förbereder en jakt kan de vara mycket förutseende. De är effektiva jägare, det har Lennart märkt de gånger han spårat lodjur som har jagat rådjur. Det är inte ofta lodjuren misslyckas med jakten menar han på. Ett minne som etsat sig fast hos Lennart är när han spårade ett ensamt lodjur inte långt från sitt eget hus. Efter bara några hundra meter vid en sjökant delade sig plötsligt löpan och två lodjur hade gått på varsin sida om en buske ut på isen. Det visade sig vara hona med en unge och det var första gången han spårade en lofamilj.

Bengt Kristiansson var tillsammans med kollegan Gerhard Kullgren den som kvalitetssäkrade den första lodjursföryngringen i Halland enligt de nationella inventeringsföreskrifterna som Naturvårdsverket beslutat om. Detta var den första Halländska föryngringen att ingå i den nationella sammanställningen och registreras i databasen Rovdjursforum. Det började med att Bengt fick samtal från Kärnebygd vintern 2003/2004 från spåraren Alf Dahlberg som berättade att han hade massor av lodjursspår på en udde vid Kärnesjön. Bengt och Gerard kunde tillslut konstatera att det var hona med en unge som slagit ett rådjur intill sjön.

Några veckor senare fick Bengt ytterligare ett samtal från Alf som sett mycket spår från lodjur inte långt från där föryngringen konstaterats. Denna gång kunde de konstatera att det var två lodjurshannar som rykt ihop i en fruktansvärd batalj och de hittade stora pälstussar samt blod på platsen. Förmodligen var det en strid om vem som skulle få uppvakta honan i området och den ene hade blödande flytt från platsen jagad av den andre en kort sträcka.

Bengt berättar att han under sitt tidiga jägarliv på sent 60- tal och på 70- talet vid flera tillfällen, både hörde om de som sett, och själv såg lodjur på sina jaktmarker. Vid ett tillfälle fick t.o.m. hans duktiga rävhund ett lodjur att ta till flykten upp i ett träd. I början på 80- talet tog dock rapporterna om lodjur slut och detta tror Bengt har med rävskaabens intåg att göra då sjukdomen även kan gå hårt åt lodjuren. Trots allt fick Bengt återigen 1984-1985 kontakt med lodjur uppe i områdena kring Älvsered där han tillsammans med en jaktkamrat i december spårade två lodjur som gick tillsammans. Troligtvis skedde föryngringar redan då inte långt från Mjöbäck där allt senare skulle ta fart.

Allmänhetens attityd har sedan starten, precis som idag, varit mycket polariserad upplever Bengt. Inom jägarintresset berättar han att de flesta ändå är negativa till rovdjursförekomsten medan ca 25 % tycker att rovdjur ska få finnas men inte för många av dem. Bland djurhållare upplever han att de flesta inte har så mycket att säga om rovdjuren förrän de själva eller någon nära drabbas av ett rovdjursangrepp på sina djur. På det stora hela säger Bengt att ytterligheterna är de som hörs mest både hos bevarandeintressena och

hos de som inte vill ha några rovdjur. Han menar också på att ju mer man pratar om varg ju mer höjs rösterna i båda lägren och varken lodjur eller björn väcker så mycket känslor som vargen.

Bengt berättar att det vid några tillfällen har förekommit björn i Halland och att han själv varit och kvalitetssäkrat spår från björn och besiktigat får som angripits av björn. Den första som kom ner var den tidigare nämnda "Granis" och sedan dröjde det till 2005 då en björn gjorde en kort visit och rev ett får samt en liten älgkviga i länet. Denna björn gick sannolikt norrut och var förmodligen den björn som senare rev en ponny utanför Ulricehamn. Den senaste björnen, som troligen var en ung hane och som rörde sig i länet var stationär här under 2009-2011 då den rörde sig i ett stort område från Gislaved och Gnosjö i Jönköpings län och ända ner till Hallandsås i södra Halland. Efter denna björn hittade man spillning som Bengt var och samlade in och björnen observerades av många samt fotograferades av en åtelkamera. Den rörde sig i ett kärnområde från Torup till Oskarström och Simlångsdalen men var även inne i Västra Götalands län och Jönköpings län, berättar han. Den övervintrade i Halland i två år och angrep och dödade fyra får, två i Halland och två i Jönköpings län innan den sista observationen gjordes i månadsskiftet september- oktober 2011.

Mer om rovdjur

Läs mer om rovdjur på:

www.lansstyrelsen.se/halland

www.viltskadecenter.se

Rapportera rovdjur till länsstyrelsen:

Kvalitetssäkrare rovdjursspår

Lennart Andersson: Telefon 073-849 19 11, e-mail: bossflaten@telia.com

Tommy Berglund: Telefon 070-354 92 12, e-mail: berglund.tommy@telia.com

Bengt Kristiansson: Telefon 070-263 58 75, e-mail: kristiansson.savsebo@telia.com

Magnus Nystrand: Telefon 073-592 80 77, e-mail: mag.nystrand@gmail.com

Lars Svensson: Telefon 070-713 05 26, e-mail: lasselo@hotmail.com

Besiktningsmän för tamdjur

Stig Andersson: Telefon 070-314 34 07, e-mail: viltbodenboarp@telia.com

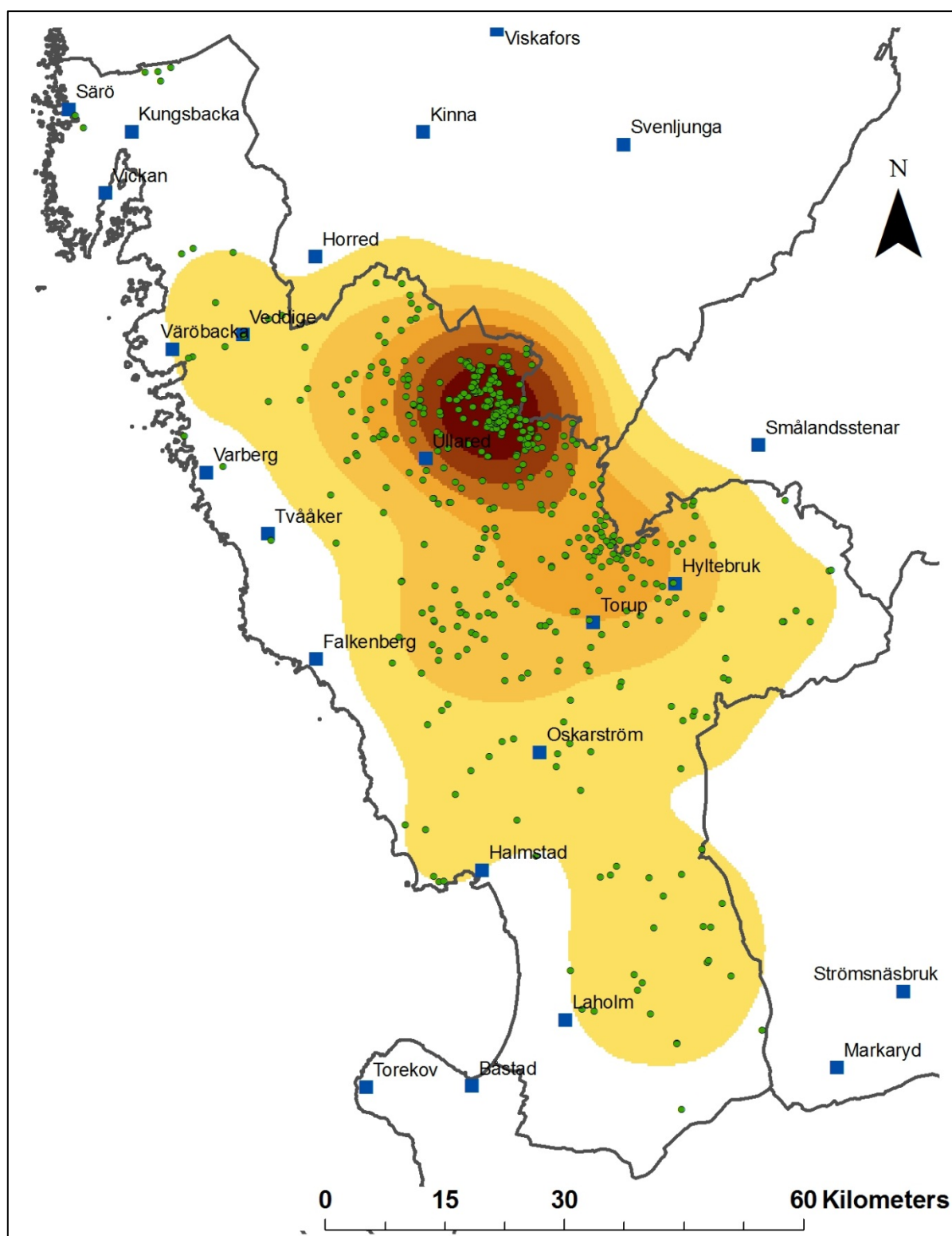
Tommy Berglund: Telefon 070-354 92 12, e-mail: berglund.tommy@telia.com

Bengt Kristiansson: Telefon 070-263 58 75, e-mail: kristiansson.savsebo@telia.com

Rovdjursansvarig naturvårdshandläggare

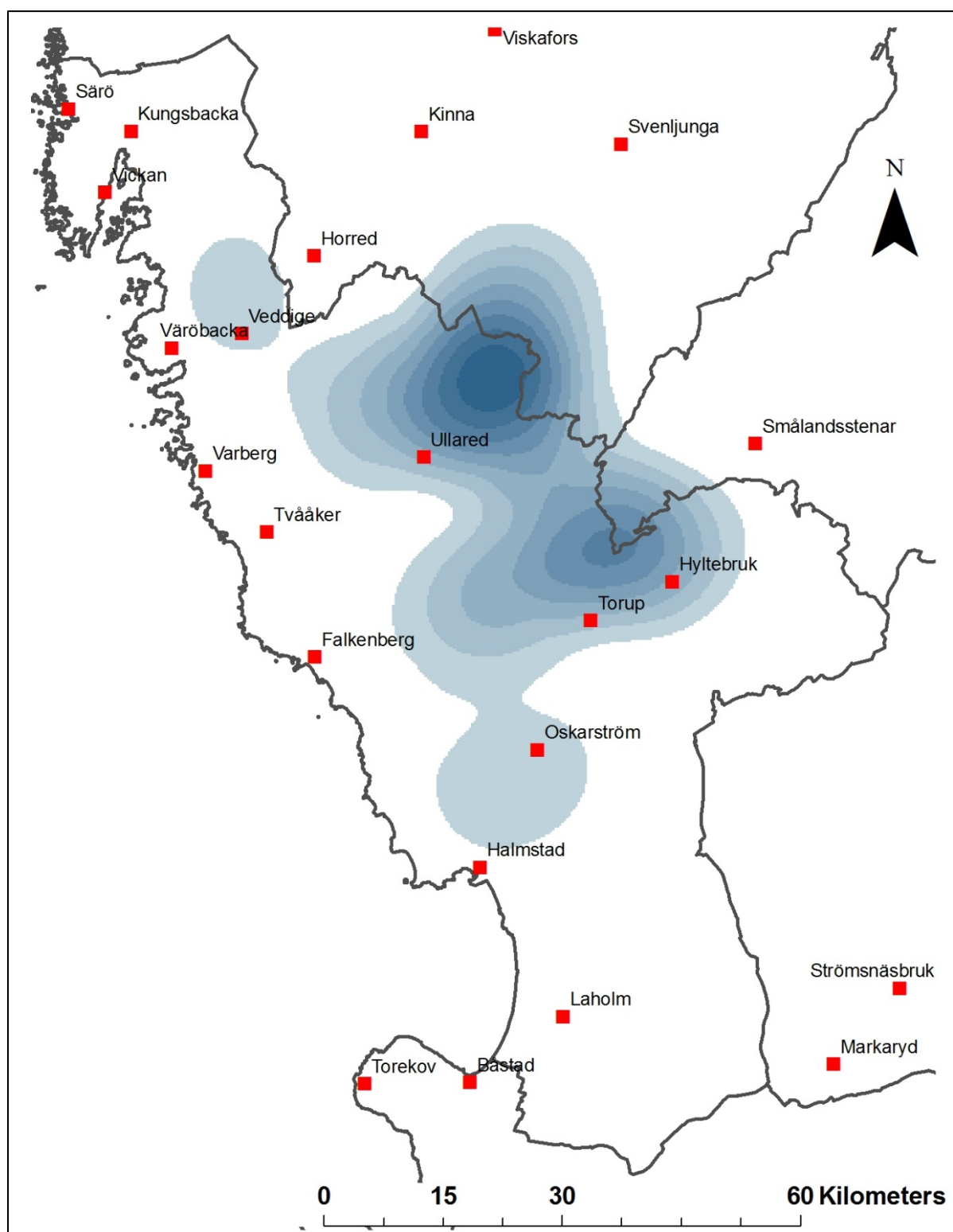
Martin Broberg: Telefon 035-13 20 48, e-mail: martin.broberg@lansstyrelsen.se

Bilaga 1

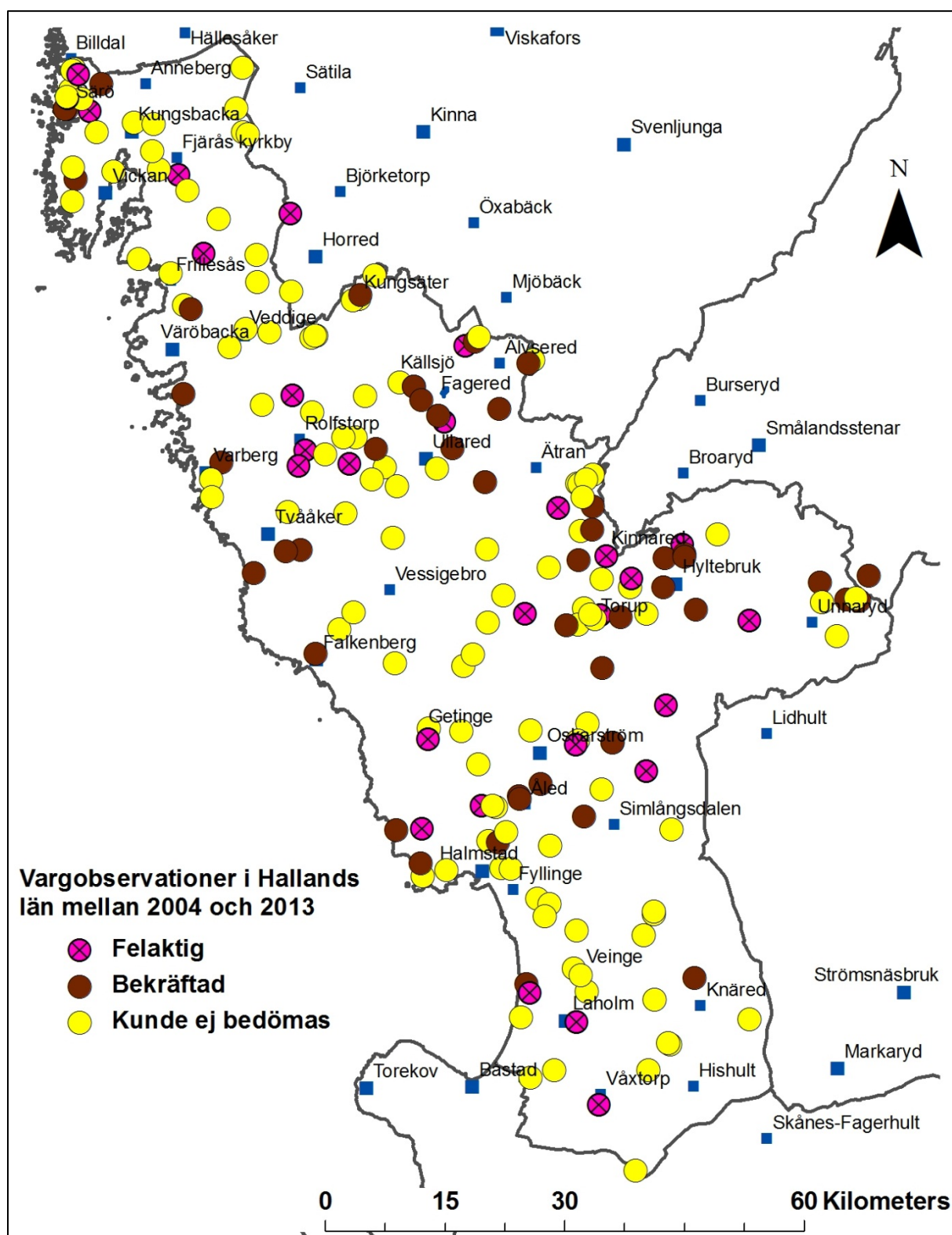
Figur 5. Lodjursobservationer gjorda i Halland mellan 2002 och 2013 samt illustration av täthet baserad på antalet lodjursobservationer per km². Gröna punkter visar enskilda observationer av lodjur och tätheten av observationer ökar med mörkare färgnyans.

Bilaga 2

Figur 6. Täthet av lodjursfyringringar i Halland mellan 1999 och 2013. Täthetsillustrationen är baserad på antalet lodjursfyringringar per km² som ökar med mörkare färgnyans.

Bilaga 3

Figur 7. Vargobservationer i Hallands län mellan 2004 och 2013. Observationernas olika status illustreras av de olika färgerna på och typerna av punkter. Bekräftad observation innebär att länsstyrelsens personal kvalitetssäkrat observationen som varg, felaktig observation innebär att länsstyrelsens personal konstaterat att det är en annan art än varg som observerats och observationer som ej kunde bedömas innebär att det inte gick att göra en bedömning pga. rådande omständigheter t.ex. dåliga snöförhållanden.

Bilaga 4

Tabell 1. Angrepp på får, nöt och get utförda årligen av respektive fredad rovdjursart i Hallands län från 2003 till 2013.

år	Varg									Lodjur									Björn									Art ej fastställd									Totalt								
	Får			Nöt			Get			Får			Nöt			Get			Får			Nöt			Get			Får			Nöt			Get			Får			Nöt			Get		
	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade	Angrepp	Angripna	Dödade						
2003	1	1	1	2	2	2	-	-	-	2	2	2	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1^	1^	1^	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	3	3	3	3	1	1	1		
2004	1	20	18	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20	18	1	1	1	-	-	-				
2005	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	-	-	-	-		
2006	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-			
2007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
2008	2	5	5	2	9	7	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6	6	3	10	8	-	-	-				
2009	2~	2~	2~	-	-	-	-	-	-	2	2	1	1	1	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5	4	1	1	1	-	-	-				
2010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	3	-	-	-	-	-	-				
2011	1	4	3	-	-	-	-	-	-	4	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	11	10	-	-	-	-	-	-					
2012	1	13	13	-	-	-	-	-	-	5	8	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	7	22	22	-	-	-	-	-	-				
2013*	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	1	1					
Totalt	8	45	42	5	12	10	1	1	1	20	26	25	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	-	-	-	-	31	74	70	8	15	13	2	2	2				

* År 2013 ingår endast statistik fram t.o.m januari.

~ Vid ett av dessa angrepp dödades ett får men det bedömdes vara lika stor sannolikhet att antingen varg eller björn var skadegörare.

^ Vid ett av dessa angrepp dödades ett nötdjur och det bedömdes vara lika stor sannolikhet att antingen varg eller björn var skadegörare.

Källa: Rovdjursforum

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN